

lige Statsobligationer meddeles, og Bederlaget ydes, enten

b) med det fornævnte 25 dobbelte Beløb, dog i 3 pCt.s Forskrivninger (altsaa lige med 75 pCt.), eller

c) saaledes, at de complete Hovedgaardens Gierne ikkun skulde have det 15 dobbelte Beløb, men Gierne af andet privilegeret Hartkorn det 20 dobbelte Beløb, Alt i 4 pCt. Obligationer (altsaa lige med 60 og 80 pCt.), eller

d) uden den nævnte Afskillelse, efter en Multiplikator af $18\frac{3}{4}$, i 4 pCt.s Statsforskrivninger (altsaa lige med 75 pCt.).

Uden at Udvalgets Medlemmer paa Sagens nærværende Standpunkt ville udtale sig om Regjeringens Forslag, ifølge hvilket Udjevningen af Hartkornet i en lang Række af Aar ikke vilde bringe Statskassen den forøgede Indtægt, finde vi os foranledigede til med Hensyn til de øvrige Forslag at yttre, at det under Littr. b anførte har tiltalt os meest. Men, som det ærede Thing bekendt, er Forslaget Littr. c vedtaget af Folkethinget, og Ministeriet har, med Undtagelse af eet af dets Medlemmer, sluttet sig til Folkethingets Majoritet om dette Forslag Littr. c, saa at det vil faae Lovkraft, naar Landstinget tiltræder det.

Den Afsløsningsmaade, som bemeldte Forslag gaar ud paa, er af den Bessaffenhed, at der drages en Forskiel imellem det privilegerede Hartkorn, hvis Skattelettelse er betinget af, at der til Hovedgaarden vedbliver at høre 200 Tdr. Hartkorn Bøndergods inden den lovbefalede Afstand, og andet privilegeret Hartkorn. Om denne Afskillelse burde have en saa stor Indflydelse paa Bederlagets Størrelse, er idetmindste tvivlsomt; men Afskillelsen har dog saa meget for sig, at den vel lader sig forsvare. Bistnok have de Bevillinger, der i Fortiden ere givne til Udskykning af Sædegaarde uden Tab af den saakaldte „Frihed“ (sfr. Bl. 26de Jan. 1807) ikke havt til Hensigt at tillægge de mindre Dele af den forhen samlede Eiendom en bedre Ret, end der tilkom den hele Eiendom før Afskillelsen, og vel kunde Staten løse Baandet paa de complete Godser, naar den vilde det; men forsaavidt det her gjælder om en forestaaende Forandrings Ind-

flydelse paa de Vedkommendes nuværende Stilling, og forsaavidt denne Indflydelse afhænger af, om Forandringen bringer dem Fordele, som forringe Skaden, maa det ikke oversees, at Gierne af Hovedgaardene, hvis Skattelettelse er knyttet til den nævnte Betingelse, om de end kunne give Arvesæfte efter Frd. 13de Mai 1769 og Plac. 30 Marts 1814 uden at tabe Skattelettelsen, dog ved Hartkornets Udjevning ville vinde en friere Raadighed over det til Completeringen hidtil nødvendige Bøndergods, idet de derefter kunne bortselge dette uden Tab for Hovedgaardene. Dgsaa maa det erkjendes, at, naar Egalliteringen paa den ene Side vil forringe Værdien af det hidtil privilegerede Hartkorn, saa vil den paa den anden Side forøge Værdien af det hidtil uprivilegerede Hartkorn; men denne Betragtning er rigtignok ikke indskrænket til de complete Hovedgaardene.

Ved den hele Ordning af de omhandlede Forhold ansee vi det at være et vigtigt Gode for Gierne af det privilegerede Hartkorn ved en Capitalisering, selv om den bygges paa en noget lav Multiplikator, deels at undgaae den Usikkerhed, som Fremtiden ellers vil bære i sit Skjød, og som denne Sags Gang fra dens Begyndelse til dens nærværende Standpunkt vidner om, og deels at blive raadig over en Capital, som Enhver kan gjøre frugtbringende efter Behag, og som ved heldig Anvendelse kan stifte mangefold Nytte. Dette Gode bør bringes i Regning mod den vistnok store Tilvæxt af forskjellige Slags Byrder, som Forandringen vil paaføre det forhen privilegerede Hartkorn uden noget tilsvarende Bederlag.

Jøvrigt troe vi at burde henlede Opmærksomheden paa, at der her ikke blot handles om nogle store Godseieres Interesse, men at, ligesom der gives Hovedgaardene, der ikkun have uprivilegeret Hartkorn, saaledes er der en stor Mængde Parceller af fri Hovedgaardstart, der tilhøre mindre Eiendomsbesiddere.

Efter Alt, hvad vi saaledes have udviklet, vide vi, i Fædrelandets sande Interesse, ikke noget Andet og Bedre, — som Sagen nu forligger — end at tilraade det høitærede Landsting at tiltræde den Afsløsningsmaade, og at